

Preventivní mamografické vyšetření krok za krokem

Mamografické vyšetření

Mamografie je efektivní a zcela bezpečná metoda vyšetření prsů. Jejím hlavním cílem je včasné odhalení nádoru, aby mohla být případná léčba zahájena co nejdříve. Dnešní moderní přístroje navíc umožňují pořízení snímků ve vyšší kvalitě s využitím minimální dávky záření. Také umožňují výrazně nižší míru komprese (stlačení) prsou při snímkování. Podle European society of breast imaging zvládá většina žen vyšetření velmi dobře. Ze 40–50 % jej označují za bezbolestné, za trochu bolestivé 40 % žen. Jako spíše bolestivou metodu ji vnímá 12 % klientek a za velmi bolestivou ji považují pouze 4 %.

Každý rok v České republice rakovinou prsu onemocní více než 7 000 žen a za stejné období jich kolem 1 900 na tuto nemoc umírá. Statistika přitom jasně dokazuje, že pokud se podaří nádor zachytit v počátečním stádiu, je šance na vyléčení větší než 90 %. „V České republice je v současné době proscreenovanost žen cca 60 % – stále je tedy mezi námi velký počet těch, které na screeningové mamografické vyšetření z jakéhokoliv důvodu (časový, strach či neinformovanost) nechodí,“ vysvětluje Mgr. Žaneta Honová, MBA, projektová manažerka EUC Mamocenter.

Na **bezplatné screeningové mamografické vyšetření** má v České republice nárok **každá žena od 45 let věku v intervalu dvou let**. K jeho absolvování je třeba získat žádanku (doporučení) od praktického lékaře nebo gynekologa. Ženy ve věku 40–44 let mohou vyšetření podstoupit i bez žádanky za přímou úhradu. „Screening se provádí na akreditovaných screeningových mamografických pracovištích, kterých je v současné době na území České republiky 67. Zdravotnická skupina EUC a.s. vlastní 13 z nich. Všechna tato pracoviště jsou vybavena špičkovými zobrazovacími přístroji, s nimiž pracují vysoce erudovaní lékaři a radiologické asistentky. Preventivní vyšetření podstupují ženy, které nemají příznaky onemocnění prsů (nezaznamenají u sebe bulku, krvavý výtok, nově vtaženou bradavku či kůži atd.),“ říká Mgr. Žaneta Honová, MBA.

1. Krok – objednání

Na screeningové mamografické vyšetření je nutné se objednat na jednom z akreditovaných screeningových mamografických pracovišť osobně, telefonicky či prostřednictvím portálu www.euc.cz/mamo. „Toto vyšetření by neměla podstupovat žena před menstruací. Důvodem je především zvýšená citlivost a bolestivost prsů v tomto období. Pokud těmito problémy

klientka trpí, měla by si připravit termín vyšetření až po menstruaci,“ říká Mgr. Žaneta Honová, MBA. Během domlouvání termínu může být žena dotázána, zda toto vyšetření dříve neabsolvovala na jiném pracovišti. Tato informace je stěžejní, protože lékaři porovnávají staré snímky s nově pořízenými, aby zjistili změny v prsu. „Je důležité, aby v den vyšetření žena neměla kůži v oblasti prsů namazanou krémem. Manipulace s prsy je pak obtížnější,“ dodává Mgr. Žaneta Honová, MBA.

2. Krok – recepce

Recepce patří k velmi důležité části každého screeningového mamografického centra. Pro klientky to může být vůbec první osobní kontakt s pracovištěm. Mohou se tam potkat s administrativní pracovnící, zdravotní sestrou, eventuálně s radiologickou asistentkou. Na recepci budou požádáni o předložení žádanky (doporučení od svého indikujícího lékaře – praktického lékaře, gynekologa) a kartičky zdravotní pojišťovny. Pracovnice na recepci s klientkou zkontroluje a doplní osobní a kontaktní údaje. Ty poslouží v případě nutnosti dovyšetření a pozvání na další screening (poštou, emailem nebo SMS zprávou). Pak přichází čas vyplnit dotazník rizikových faktorů. „Klientka v dotazníku odpovídá na otázky týkající se především osobní a rodinné anamnézy, dále v něm informuje o svých aktuálních problémech s prsy nebo o předchozím podstoupení operace, biopsie či plastiky prsu. Další otázky se týkají například užívání hormonální léčby nebo absolvování předchozího screeningového mamografického vyšetření. Informace v dotazníku rizikových faktorů jsou velice důležité pro lékaře provádějící 1. a 2. nezávislé čtení

mamografických snímků. Radiologické asistentky klientkám s vyplněním samozřejmě rády pomohou, bude-li to třeba," uklidňuje Mgr. Žaneta Honová, MBA.

3. Krok – mamografické vyšetření

Mamografické vyšetření provádí radiologická asistentka s pomocí přístroje zvaného mamograf. Ta před zahájením screeningu s klientkou zkontroluje dotazník rizikových faktorů. Pokud během této kontroly vyplynou nová zjištění, může je radiologická asistentka doplnit. Je velice důležité, aby se klientka před vyšetřením také svěřila se svými problémy, jež mohou ovlivnit jeho průběh (např. že špatně slyší,

bolí ji rameno nebo má strach) – na základě těchto informací pak může asistentka zvolit vhodný přístup.

Po kontrole dotazníku je klientka vyzvána, aby si odložila oděv z horní poloviny těla. Následně je potřeba, aby předstoupila před mamografický přístroj, kde obdrží informace o průběhu vyšetření. *„Celkem se provádí 4 snímky, na každý prs dva. Prs je nutné co nejvíce vytáhnout od hrudní stěny a následně komprimovat (stlačit). Tato komprese může být pro klientky nepříjemná, ale je velice důležitá. Ženy by měly vědět, že pokud pro ně bude komprese bolestivá či nepříjemná, nesmí se bát tuto skutečnost sdělit radiologické asistentce. Asistentky si jsou plně vědomy, že mamografické vyšetření nepatří mezi ta nejpříjemnější. Proto je velice důležitá oboustranná spolupráce, která povede ke kvalitně provedeným mamografickým snímkům,"* radí Mgr. Žaneta Honová, MBA. Po ukončení vyšetření radiologická asistentka vyhodnotí technickou stránku snímků. Klientka je informována, jakým způsobem obdrží výsledek proběhlého vyšetření. *„Dle zvyklostí jednotlivých akreditovaných screeningových pracovišť také dostane zvací kartičku s doporučeným datem příštího mamografického screeningu (za dva roky) a brožurku, jak si doma provádět pravidelné samovyšetření prsů,"* dodává Mgr. Žaneta Honová, MBA.

4. Krok – sdělení výsledků

Mamografické snímky vyhodnotí nezávisle na sobě dva lékaři. Teprve poté je možné výsledek vyšetření předat klientce. Konkrétní pracoviště určí, zda si klientky počkají na výsledek na místě, nebo se jej doví až od svého indikujícího lékaře. V současné době některá akreditovaná screeningová mamografická pracoviště v den vyšetření výsledek screeningu nesdělují a své klientky informují prostřednictvím SMS zprávy. Ta většinou obsahuje sdělení, že je mamografie klientky v pořádku a bližší informace se dozví od svého indikujícího lékaře.

„Mamografický screening je jedním z mnoha dalších preventivních vyšetření (jako je například gynekologické nebo gastroenterologické), po jejichž podstoupení klienti také neobdrží výsledky ihned. V případě, že se lékaři shodnou na nutnosti dovyšetření, klientku telefonicky informují. Toto dovyšetření se provádí co nejdříve po již proběhlém mamografickém screeningu,“ uzavírá Mgr. Žaneta Honová, MBA.

Seznam akreditovaných screeningových pracovišť najdete na webových stránkách www.mamo.cz, 13 moderně vybavených pracovišť zdravotnické skupiny EUC a.s. naleznete na www.euc.cz.